

EDITORIAL

Medicina de familie se redescoperă

Dr. Marinela Olăroiu

Redactor-șef Revista Română de Medicina Familiei

Atributele celei mai practicate specialități medicale din lume, medicina de familie/medicina generală, au creat o imagine de brand bine consolidată, de piatră de temelie în sistemele de sănătate moderne.

Despre nicio altă specialitate nu se poate spune că este multidisciplinară, de prim contact și că se adresează în egală măsură nevoilor de asistență medicală ale unei persoane indiferent de vârstă sau de starea de sănătate, familiei și colectivității. Sau că se ocupă de problemele aparent neînsemnate uneori nemedicale, de acuzele minore, încă neclasificate, care poate nu conduc imediat la un diagnostic sau nu necesită o rețetă dar care determină o persoană să nu se simtă pe deplin sănătoasă și să se prezinte la medic. Sau că a preluat de la alte specialități cunoștințe și deprinderi atât cât să evite fragmentarea și mutarea accentului de la bolnav la boală și să ofere sprijin și îngrijiri medicale integrale, integrate, accesibile, personalizate, ținând cont de contextul familial, social sau psihologic. Sau că asigură continuitate de-a lungul episoadelor de boală, de-a lungul suferinței din bolile cronice și de-a lungul anilor, de la naștere și până la moarte. Sau că s-a adaptat continuu și a compensat deficiențele create în sistemele de sănătate de creșterea costurilor în asistența medicală, de modificări în stilul de viață, de evoluții demografice, în morbiditate sau de emanciparea digitală.

Despre niciun alt specialist și numai despre medicul de familie se poate afirma că se află atât de aproape și cunoaște atât de bine, locul de reședință, mediul înconjurător, familia și aparținătorii, casa și ograda, obiceiurile persoanei care l-a desemnat medic curant.

Pentru a-și păstra aceste atribute unice, medicina de familie a trebuit să nu înceteze să se redescopere și va trebui, într-un viitor nu prea îndepărtat, să se redefiniească.

Conceptul de familie are un nou înțeles, și medicul are de a face în prezent și din ce în ce mai mult cu familii monoparentale sau formate dintr-o persoană sau din persoane de același sex, copiii cu mai mulți părinți și biologic vorbind, bunici pe care copiii nu se mai simt dator să îi îngrijească sau instituționalizați, adulți și tineri ce migrează în căutarea unui ideal și se simț acasă oriunde.

Comunicarea și informarea în și despre serviciile de asigurări de sănătate se virtualizează de la o zi la alta. Cetățenii se informează mai întâi pe net înainte de se programa la consultație și se lasă din ce în ce mai mult influențați de Dr Google și de evaluările cu App-uri. În țările dezvoltate implementarea serviciilor e-health este în plin avânt, și se afirmă că peste 10 ani aproape 50% dintre consultații se vor desfășura online. Medicul de familie se străduiește să mențină contactul face-to-face cu pacientul dar în același timp nu poate nega evidențele și preferințele noii generații pentru contact virtual, continuitate în îngrijire, consultații și vizite la medic online.

Progresul tehnologiei a favorizat apariția de noi specialități și ultraspecialități și transferul de cunoștințe și competențe transmural, în afara spitalului, la domiciliu sau în instituții de îngrijire. Medicii specialiști vor abandona din ce în ce mai des serviciile "simple" și le vor ceda ambulatoriului. Competențele medicului de familie vor trebui să fie lărgite și unele încorporate în programa de pregătire universitară.

Personalizarea ofertei de servicii din polițele de asigurări de sănătate va duce la dispariția capitației.

La nivel european se discută deja despre preferința asiguraților de a plăti numai serviciile pe care le primesc și nu pentru faptul că sunt trecuți pe lista uni medic de familie.

Creșterea birocrăției consumă din ce în ce mai mult din timpul și așa puțin alocat pacienților. Consultația de 10 minute este o amenințare la calitatea actului medical și, deși acceptată tacit ca unitate de măsură a contactului medic-pacient, în practică este greu de respectat, fiind unul din factorii de stress în rândul profesioniștilor.

Explozia costurilor în sistemele de sănătate va crește presiunea la nivelul asistenței medicale primare considerată de politicienii din sănătate singurul nivel la care se mai pot face economii. Medicina de familie va fi poate mai bine finanțată dar se vor diversifica serviciile și cerințele de calitate a lor.

Toate aceste tendințe presupun eforturi pentru a găsi și păstra un echilibru între cunoștințele și abilitățile tradiționale și cele noi care forțează medicul de familie, încă păzitorul porții/gate-keeper-ul, la schimbare de mentalități și la reînnoirea arsenalului.